

PAMUK

Ocak 2020, Ürün No: BÜ-16

Dünya Lif Pamuk Verileri (bin ton)

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 ¹	2019/20 ²	Değişim ³ (%)
Alan (bin ha)	30.693	29.863	33.099	32.647	34.469	5,6
Verim (kg/ha)	700	773	806	787	775	-1,5
Üretim	21.476	23.075	26.678	25.690	26.406	2,8
Tüketim	24.136	24.791	26.377	26.130	26.199	0,3
Yılsonu Stokları	20.307	18.482	18.714	18.220	18.440	1,2
İthalat	7.592	8.094	9.028	9.210	8.960	-2,7
İhracat	7.538	8.190	9.095	9.240	8.960	-3,0

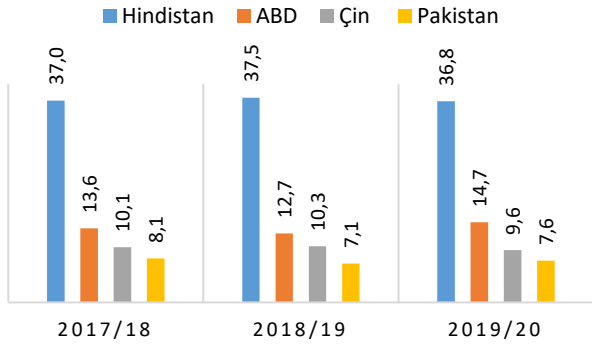
Kaynak: ICAC, Cotton This Month, December 2, 2019 & 1Cotton World Statistics, November 2019.

¹Tahmin, ²Öngörü, ³Son iki sezonun değişimini göstermektedir.

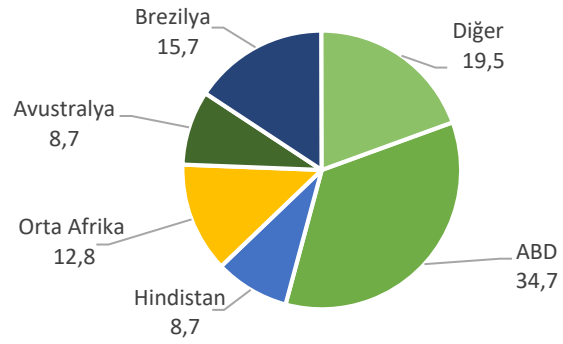
Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC)'nin verilerine göre 2019/20'de küresel pamuk ekim alanlarının 34,5 milyon ha, ortalama verimin 775 kg/ha ve pamuk üretiminin ise 26,4 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Pamuk üretilen birçok ülkede bu sezon üretimde azalış ve durağanlık yaşandığı tahmin edilmesine rağmen, büyük üretici ülkelerden Hindistan ve ABD' deki üretim artışlarının küresel pamuk üretimine bir önceki sezona oranla yaklaşık %3 artış olarak yansdığı belirtilmektedir. 2019/20'de Doğu Asya ekonomilerinin dünyada pamuk tüketimini yönlendirmeye devam edeceği beklenirken, küresel tüketimin neredeyse bir önceki sezon ile aynı 26,2 milyon

ton olacağı öngörülmektedir. Küresel ekonomik büyüme, artan ticaret engelleri nedeniyle zayıfladığından, 2018/19 sezonunda pamuk talebi yavaşlamış bu nedenle dış ticarete 2019/20'de yaklaşık %3 azalma öngörülmüştür. Dış ticaretin 9 milyon ton olacağı beklenmektedir. Aralık 2019 verilerine göre, beklenen üretim artışı ve zayıf tüketim artışından etkilenen pamuk fiyatlarının 2019/20 sezonunda düşük kalması beklenmektedir. Aralık ayında Cotlook A endeksi en son 2016 yılında görülen seviyelere gerilemiş, Cotlook A endeksi yılsonu ortalaması için yapılan fiyat projeksiyonu ortalama 75 cents/pound olarak revize edilmiştir.

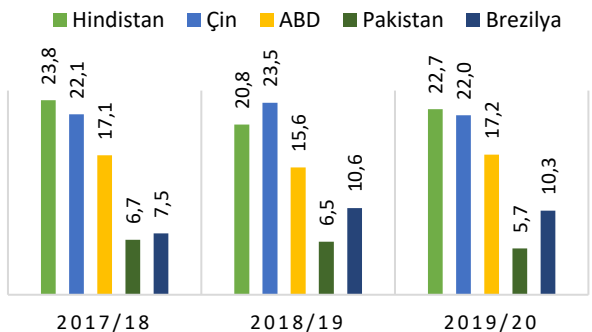
Pamuk ekim alanında önemli ülkeler (%)

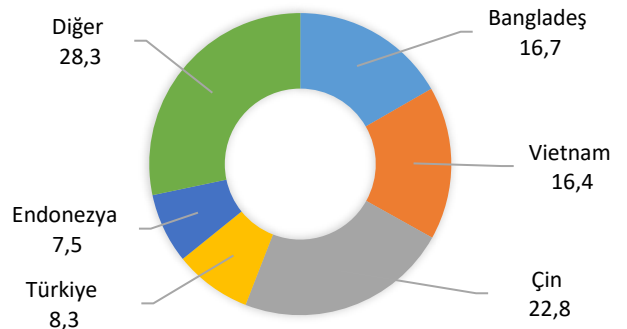
Ülkelere göre dünya pamuk ihracatı (2018/19, %)

Pamuk üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya pamuk ithalatı (2018/19, %)

Türkiye'nin pamuk verileri incelendiğinde; 2018/19 pamuk üretim sezonunda, Türkiye'de 519 bin ha alanda 977 bin ton lif pamuk üretilmiştir. 2018/19 sezonunda lif pamuk ithalatı yaklaşık 762 bin ton, ihracatı ise 105 bin ton 'dur. Türkiye, pamuk ithalatını başlıca ABD, Yunanistan, Brezilya ve Azerbaycan'dan gerçekleştirmiştir. İhracatın yaklaşık %22'si AB ülkelerine özellikle İtalya, Almanya, Polonya'ya gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı ilkbahar aylarındaki aşırı yağışlar ve soğuk havanın ekim dönemini yaklaşık 1 ay

geciktirmesi, hasat döneminde sıcaklık ve yağışlardan dolayı taraklanma döneminde yaşanan verim kaybı ayrıca Ege Bölgesi dışındaki bölgelerde görülen hastalık ve zararlılardan dolayı 2019/20 sezonunda verimde yaklaşık %10 oranında düşüş yaşandığı tahmin edilmektedir. Lif pamuk verimi 1700 kg/ha dır. TÜİK 2019 yılı kütlü pamuk üretimini 2,2 milyon ton olarak açıklamıştır. 2019 yılı lif pamuk üretimi bir önceki yıla göre %14 oranında azalarak 814 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

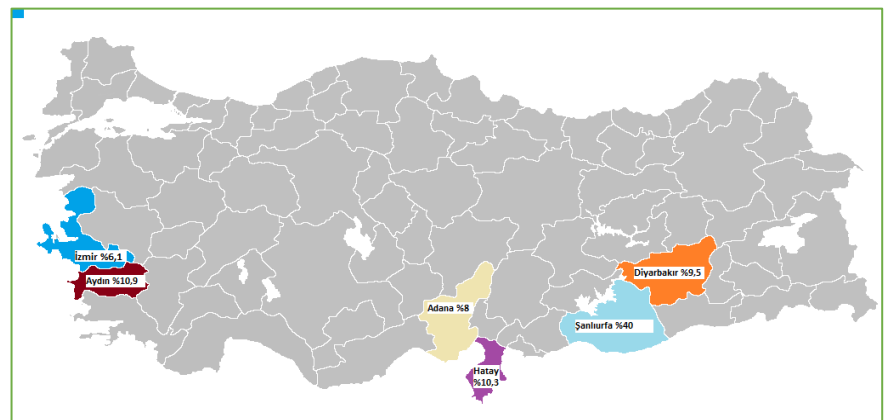
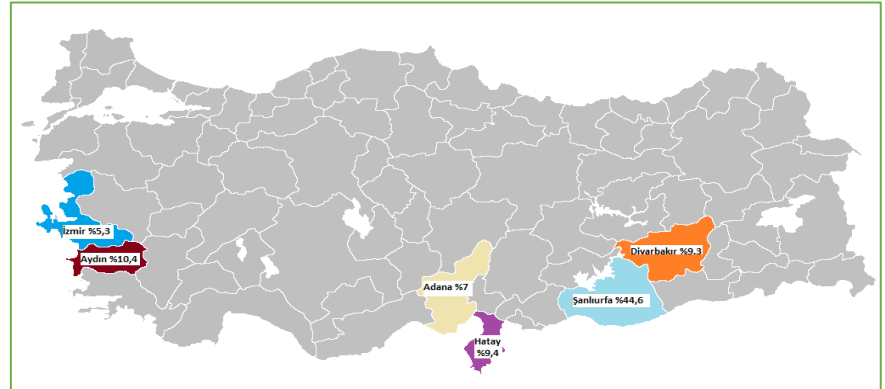
Türkiye Lif Pamuk Verileri (bin ton)

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 ⁵	2019/20 ⁶	Değişim ² (%)
Alan (1000 ha)	434	416	502	519	478	-7,9
Verim (kg/ha)	1.700	1.820	1.760	1.880	1.700	-9,6
Üretim	738	756	882	977	814	-14,4
Tüketim ⁴	1.648	1.581	1.642	1.784	1.555 ¹	-12,8
Yılsonu Stokları ¹	826	802	918	873	918 ¹	5,2
İthalat ³	918	801	876	762	640 ¹	-16,0
İhracat ³	50	73	71	105	79 ¹	-24,8

Kaynak: TÜİK, ¹ICAC, Cotton This Month, December 2, 2019. ²Verisi olan son iki sezonun değişimini göstermektedir. ³İthalat ve ihracat miktarları hesaplanırken 520100100000; Pamuk; hidrofil/ağartılmış (kardesiz, penyesiz) ve 520100900000; Pamuk; diğerleri (kardesiz, penyesiz) GTİP kodları kullanılmıştır. ⁴TEPGE hesaplamaları, ⁵Tahmin, ⁶Öngörü

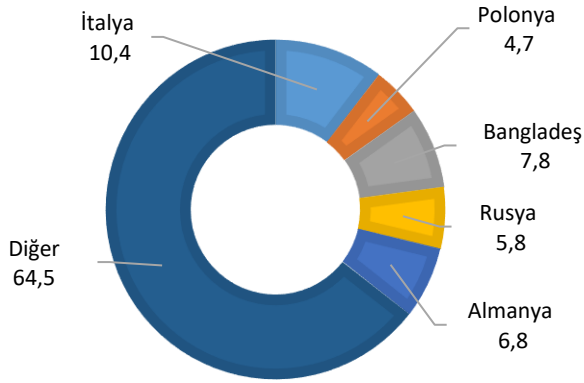
Pamuk ekim alanları; Türkiye'de pamuk ekim alanları Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda yaklaşık 175 bin ha iken hızla artarak 1998 yılında tüm zamanların en yüksek ekim alanı olan 760 bin ha'a ulaşmıştır. Ancak daha sonraki yıllarda üretim maliyetlerinin yüksekliği, işgücü sorunları, alternatif ürünlere yönelme gibi çeşitli nedenlerle azalmış ve 2018/19 sezonunda 519 bin ha alanda pamuk üretimi yapılmıştır. Türkiye'de pamuk ekim alanlarının %86'sı haritadaki 6 ildedir.

Pamuk üretimi; 2018/19 pamuk üretim sezonunda 977 bin ton lif pamuğa karşılık gelen 2,6 milyon ton kütlü pamuk üretilmiş, kütlü pamuk verimi 496 kg/da olmuştur. Türkiye'de üretimin %85'ini karşılayan 6 il sırasıyla Şanlıurfa, Aydın, Hatay, Diyarbakır, Adana ve İzmir'dir. Şanlıurfa ili tek başına tüm üretimin %40'ını karşılamaktadır.

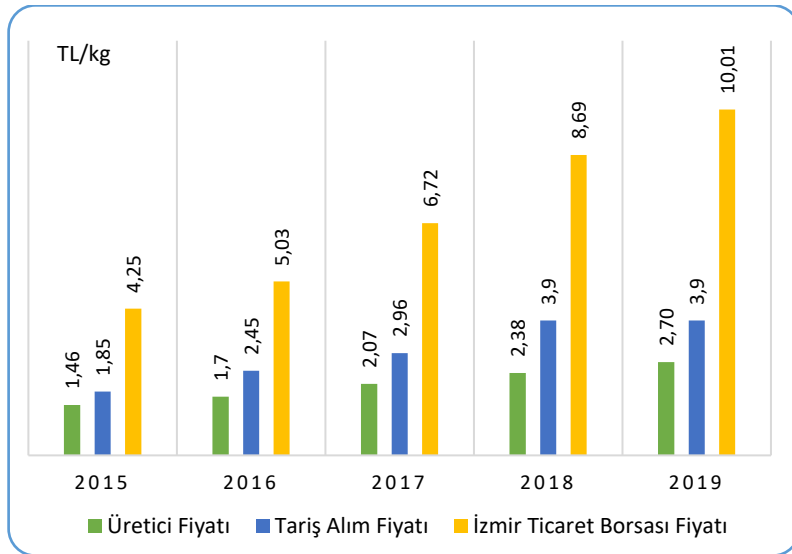
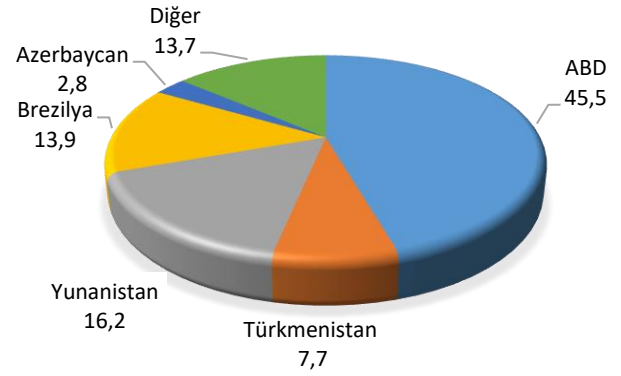

Türkiye'de Pamuk Destekleme Politikaları: Türkiye'de kütlü pamuğa dört farklı destek verilmektedir. Bunlar: fark ödemesi desteği, toprak analizi desteği, mazot ve gübre desteği, organik tarım desteğidir. Pamuğa yönelik olarak 2019 yılında 0,80 TL/kg fark ödemesi desteği, 40 TL toprak analizi desteği, 62 TL/da mazot desteği, 4 TL/da gübre desteği, 30 TL/da organik tarım desteği verilmiştir.

Türkiye'nin ülkelere göre pamuk ihracatı (2019, %)

Türkiye'nin ülkelere göre pamuk ithalatı (2019, %)

TÜİK verilerine göre, 2019 yılında ortalama kütlü pamuk üretici fiyatı bir önceki yıla göre %13 artarak 2,70 TL/kg, İzmir Ticaret Borsası Ege Standart ortalama lif pamuk fiyatı ise %17 artarak 10,01 TL/kg olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılı Aralık ayında İzmir Ticaret Borsası Ege Standart lif pamuk ortalama fiyatı bir önceki yılın aynı ayına oranla %7 artarak 9,75 TL/kg olmuştur. Tarış'ın kütlü pamuk alım fiyatı 2019 yılında bir önceki yıl ile aynı kalmış 3,90 TL/kg olarak açıklanmıştır.

Pamuk önemi nedeniyle dünyada üretici ülkeler tarafından özel olarak desteklenen bir üründür ve ICAC verilerine göre son yıllarda devlet desteklemeleri yüksek seviyelere ulaşmıştır. Pamuğa verilen desteklerde çoğu ülke minimum fiyat desteği mekanizmasını uygulamakta olup doğrudan üretim desteği, ürün sigorta desteği, gümrük koruması, fiyat desteği, girdi ve nakliye desteği yöntemleriyle de destekleme yapılmaktadır.

Türkiye'de de son beş yıllık dönem incelendiğinde pamuğa uygulanan birim destek değeri giderek artmıştır. 1 kg pamuk üreten bir üretici 2014 yılında 0,55 TL fark ödemesi desteği, 0,05 TL toprak analizi, 0,015 TL gübre desteği, 0,015 mazot desteği olmak üzere toplam 0,585 TL destek alırken, 2019 yılında bu değer %60 oranında artarak 0,935 TL'ye yükselmiştir.

Yıllar	Verilen Destek (TL/kg)				
	Fark Ödemesi	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2015	0,650	0,005	0,017	0,017	0,690
2016	0,750	-	0,022		0,772
2017	0,800	0,002	0,008	0,074	0,884
2018	0,800	0,002	0,008	0,081	0,891
2019	0,800	0,002	0,008	0,125	0,935

Kaynak: TOB, TÜİK, TEPGE Hesaplamaları

	2015	2016	2017	2018	2019
Pamuk Fiyatı (TL/kg)	1,46	1,70	2,07	2,38	2,70
Pamuk Fiyatı + Destek (TL/kg)	2,15	2,47	2,95	3,28	3,64
Gübre Fiyatı (TL/kg)	0,68	0,64	0,71	1,01	1,22
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,85	3,85	4,69	5,78	6,43
Tohum Fiyatı* (TL/kg)	6,94	7,00	8,10	11,63	13,00
1 kg pamuk ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Pamuk/Gübre	2,15	2,66	2,92	2,36	2,21
Pamuk + Destek/Gübre	3,16	3,86	4,16	3,24	2,98
Pamuk /Mazot	0,38	0,44	0,44	0,41	0,42
Pamuk + Destek/Mazot	0,56	0,64	0,63	0,57	0,57
Pamuk /Tohum	0,21	0,24	0,26	0,20	0,21
Pamuk + Destek/Tohum	0,31	0,35	0,36	0,28	0,28

Kaynak: TÜİK, TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları

Gübre fiyatlarında %21 amonyum sülfat gübre fiyatı dikkate alınmıştır.

* Tohum fiyatları 2019 yılı ilk 6 aylık ortalama fiyatlarıdır. 2019 yılı hesaplamalarında henüz açıklanmadığı için 2018 yılı verim kullanılmıştır.

Pamuk Girdi Pariteleri

Pamukta girdi/ürün fiyatı paritesi incelendiğinde, 2019 yılında 1 kg kütlü pamuk ile 2,21 kg gübre, 0,42 lt mazot, 0,21 kg tohum alınabilirken, pamuk fiyatına tarımsal destekler eklendiğinde 1 kg pamuk satan bir üretici 2,98 kg gübre, 0,57 lt mazot, 0,28 kg tohum satın alabilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Dünyada az sayıda ülkenin ekolojisi pamuk tarımına elverişlidir. Bu nedenle dünya pamuk üretiminin %80'inden fazlası Türkiye'nin de içinde bulunduğu 7 ülke tarafından gerçekleştirilmektedir. Uluslararası Pamuk İstişare Komitesi (ICAC)'nin verilerine göre, 2018/19 sezonunda Türkiye, pamuk ekim alanı yönünden dünyada on birinci, birim alandan elde edilen lif pamuk verimi yönünden İsrail'den sonra ikinci, pamuk üretim miktarı yönünden altıncı; pamuk tüketimi yönünden beşinci, pamuk ithalatı yönünden dördüncü ülkedir.

2018/19 sezonunda toplam pamuk ihracat miktarı bir önceki yılın aynı aylarına göre %48 oranında artarken, ithalat miktarı %16 oranında azalmıştır. 2018 yılında lif pamuk ithalatının %86'sı ABD, Brezilya, Yunanistan, Türkmenistan ve Azerbaycan'ın oluşturduğu 5 ülkeden yapılmıştır.

2019 yılı ilkbahar aylarındaki aşırı yağışlar ve soğuk havanın ekim dönemini yaklaşık 1 ay geciktirmesi, hasat döneminde sıcaklık ve yağışlardan dolayı taraklanma döneminde

yaşanan verim kaybı ayrıca Ege Bölgesi dışındaki bölgelerde görülen hastalık ve zararlılardan dolayı verimde yaklaşık %10 oranında düşüş yaşanmıştır. TÜİK verilerine göre 2019/20 sezonunda kütlü pamuk üretimi bir önceki yıla göre %14 oranında azalarak 2,2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Lif pamuk üretimi ise 814 bin ton 'dur. Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC)'nin 2019/20 Türkiye öngörülerine göre bu sezonda pamuk tüketiminin yaklaşık 1,6 milyon ton, pamuk ithalatının ise 640 bin ton olacağı beklenmektedir.

Dünyada beklenen üretim artışı ve zayıf tüketim artışından etkilenen pamuk fiyatlarının 2019/20 sezonunda düşük kalması beklenmektedir. 2018/19 sezonunda İzmir Ticaret Borsası ortalama lif pamuk fiyatı 1,78 ABD \$/kg iken 2019/20 yılının ilk dört ayında 1,61 ABD \$/kg'a gerilemiştir. Aynı aylarda fiyatlar dünyada Cotlook A Endeksine göre 2018/19'da 1,86 ABD \$/kg, 2019/20'de ise 1,61 ABD \$/kg'dır (itb.org.tr).

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Dr. Tijen ÖZÜDOĞRU, tijen.ozudogru@tarimormangov.tr, +90 312 2875833/122